საქართველოს კომუნისტური პარტია (ბოლშევიკების)

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

ოთხშაბათი, 14 ივლისი 1920 წ.

რედაქცია და კანტორა მოთავსებულია პასკევიჩის ქ. № 3 მეორე სართული. თვიური ხელის მომწერთათვის გაზეთი ღირს 125 მან.

ფასი 5 მან.

№ 22 ყოველდღიური ორგანო საქართველოს კომუნისტურ პარტიის ცენტრალურ და თბილისის კომიტეტებისა. № 22

გაზ. „საქ. კომუნისტი“-ს თანამშრომლების საყურადღებოთ

დღეიდან დადგენილია, რომ ყველა გარეშე თანამშრომლებით, როგორც ორიგინალურ ნაწერებში, ისე ნათარგმნში ეძლევათ ჰონორარი, განსაკუთრებული ყურადღება მიექცევა იქნება მხატვრულ ნაწარმოებისადმი, როგორიც არის: ლექსი, მოთხრობა, სურათი, იუმორისტული წერილები და სხვა.

გაზ. „საქ. კომუნისტის“ რედაქცია.

გაზ. „საქ. კომუნისტი“-ს კორესპონდენტების საყურადღებოთ

რედაქცია აცხადებს შემდეგს: კორესპონდენციები აუცილებლივ უნდა იქნეს დაწერილი მელნით, სუფთად, ქაღალდის მხოლოდ ერთ გვერდზე. წინააღმდეგ შემთხვევაში რედაქცია მათ არ განიხილავს.

რედაქცია.

ჩვენი პასუხი.

როგორც სჩანს, ბაქოს კომუნისტურ თში მოთავსებულ ყალბი დეპეშის ემო მთელი კამპანიაა გამართული. გვეთქმის—პოლიტიკური კამპანია მნიშვნელოვან პრობლემის ირგვ- ნამდვილი და თან აუცილებელი ლი და საშუალებაა. და თუ თბის პროლეტარიატი დარწმუნებულია, რომ ბაქოს გაზეთის ყალბი დეშეიძლება წუმწუმის როლი ითადა სულმდაბლი ადერბეიჯანსა და საქართველოს რაღა თქმა უნდა მას უფლება აქვს ლდებულიც არის ხმა აიმაღლოს, არიგის ზარი ჩამოკრას, არ მოისვესანამ საშიშარი ღრუბლები არ იქგაფანტული, სანამ ნათელი და უტანელი არ გახდება მდგომარეოარა იმ კამპანიაში, რომელიც დათბილისის პროლეტარიატის ხელნელებმა და რომელსაც კიდევ უფმწვავებენ ყველა გაზეთები, არ მოება ნამდვილი პოლიტიკური კამპაელემენტები. აქ უფრო გამოსჭვიულ სხვა მოსაზრება-მიზნები, აქ იჩენს სავსებით ხელოვნური აური, რომლითაც უნდა დიიფაროს და გამართლებულ იქნას ერთი მოვ. მართლაც, რა შუაშია, რა დამობულება აქვს აზერბეიჯანელ გაზეყალბ დეპეშას საქართველოს კოტებთან, იმ კომუნისტებთან, როიც დიდი ხანია მოკლებული ბაქოს გაზეთების მიღების საშუსაც კი და აქამდის ხელშიაც არ იათ ბაქოს „კომუნისტის“ არც ეროლო თვეების ნომრები, არ უხი არც ის ნომერი, რომელშიაც მოებულია ყალბი დეპეშა განჯიდან? ერ შუაში ვართ, განვაცხადეთ ჩვენ ს დროზე და მაშინვე ვუწოდეთ შერისი სახელი როგორც დეპეშას ისე ავტორს. მაგრამ როგორც გაზეთები, მათი ჩამძახე „პოლიტიკოსები“ ლიად გვერდს უვლიან ჩვენს განცხაბასაც, აშკარა ფაქტებსაც და საა უსინიდისობით გაიძახიან: ეს დე თქვენი ფარული განზრახვების, ენი საომარ სამზადისის მამხილებეო. რაღა თქმა უნდა, ასეთ პირების ერება შეუძლებელია, ვინაიდან მათ რიათ ასეთი აშკარა შარი და ჭო- მათ ესაჭიროებათ ასეთი ალმაშებელი ტყუილები, ესაჭიროებათ აზღვრულ მიზნისათვის—თავის დაულობის გასამართლებლათ. გაღმა დავებიან, რათა გამოღმა დაფარონ ისი ძალადობა, პირის გატეხა და ფათო გზაზე შედგომა. მშრომელთა დღების გატყუება სურთ გარეთ, შორს, იმავე დროს საქართ. კომუნისტური პარტია გამოყავთ შეთქმულების მომწყობათ, აჯანყების მომზადებელათ, რათა შეუმჩნეველი დარჩეს მათი დანაშაული. მათი დაჯერება შეუძლებელია, რადგან თითონ ძლიერ კარგათ იციან, რომ შეთხზულ ჭორებს ემყარებიან. არც ჩვენ მოვკიდებთ ხელს უიმედო საქმეს. ხოლო ყველა მშრომელთა და ყველა სინიდისიერ მოქალაქეთა საყურადღებოთ ვაცხადებთ: მთელი კამპანია მენშევიკურ პარტიის არსებობის წინააღმდეგ, მათი აშკარათ ცრუ და უზნეო ბრძოლის მიზანია მოგვახვიონ თავზე პასუხისმგებლობა არ არსებული, არ განზრახული დანაშაულობაში, რათა ამ გზით ჩვენც მოგვისპონ ლეგალური არსებობის საშუალება და თითონაც თავი იმართლონ, არა რასაკვირველია ქართველი ხალხის წინაშე, რომლის მსჯავრს ისინი ანგარიშს არ უწევენ, არამედ „ვისთანაც ჯერ არს“, ვისთანაც ისინი შეკრული არიან სიტყვით და პოლიტიკური თამასუქით.

შესაძლებელია ბოლშევიკების გამემარჯვენება?

ოქტომბრის პროლეტარული რევოლიუციის მეხის გავარდნიდან მოკიდებული, ვიდრე დღევანდლამდე ჩვენებური წვრილ ბურჟუაზიული „აზრი“ განუწყვეტელ ფაცა-ფუცშია, მუდამ ნუგეშისმცემელთა ძახილშია—მარა არ იქნა, არ ეღირსა მას გაკვლევაც კი ამ დიადი ისტორიული მოვლენის, არ ეღირსა გაგება ძველი ეპოქის უზარმაზარ გადატეხის, ახალი, სოციალურ შუქლა—შემოხლების ხანის დაწყების.

დამფრთხალია ეს აზრი კლასობრივი ბრძოლის ჭექა-ქუხილით და ჭაობის ქვემძრომსავით ის ხან ჩაიყურყუმელავებს თავის მლაშე იდეიურ სითხეში, ხან თავს ამოყოფს ზევით, „გასაშტერებელ ამბებს“ შესჩერებია შიშისგან გაფართოებულ თვალებით, და თუ შეარჩია საიმედო წუთი, ოცნებობს, გეგმებს თხზავს, ისტორიის მსვლელობის ახლობელ გზას და მიმართულებას „სჭვრეტს“ თავისებურათ, ერთი სიტყვით გულს იკეთებს, თან ისტორიის ფაქტორის როლშიც კი გამოიყურება. ხშირათ კომიზმი სჭარბობს ტრაგიზმს მის მდგომარეობაში, ხშირათ მისი აზრი სავსებით უაზრობის მაჩვენებელია, მარა რას ვერჩით—ყველას აქვს უფლება უაზრობაზე, სისულელეზედაც კი.

როგორი იყო ამ „აზრის“ დამოკიდებულება რუსეთის პროლეტარული რევოლიუციისადმი? ყველას გვახსოვს ის პოლიტიკური სიბრძნე, რაიც ასე უხვათ იყო გაბნეული აქაურ მენშევიკების რეზოლიუციებში ოქტომბრის გადატრიალების დღეებში: ბოლშევიკების ცელქობა ორ დღეში იქნება ძირშივე გადაჭრილი, მათ თავის ადგილს უჩვენებენ, საჭიროა მხოლოდ რომ სისხლი არ გაალებინონ მათ, ისე აუწიონ ყურები და მიაგდონ კუთხეში. მარა გავიდა ორი დღეც და ორი კვირაც, გავიდა ორი თვეც—და, რაკი ბოლშევიკებმა უფრო განამტკიცეს თავისი მდგომარეობა, გონება არეული და განცვიფრებული წვრილი ბურჟუაზიაც იძულებული გახდა ახალი „თეორია“ გამოეძებნა. ამ თეორიის მიხედვით, მართალია ბოლშევიკებს არავითარი ნიადაგი არა აქვთ მუშათა კლასში და მით უმეტეს სოფლათ, გლეხობაში, მართალია ისინი სულ მალე იქნებიან ძირს ჩამოგდებული, მარა საქმე იმაშია, რომ ჩინელი და ლატიშელი ბატალიონების ხიშტებით არიან ფეხმომაგრებული და ცოტახანს კიდევ უნდა მოვიცადოთ. გავიდა კიდევ რამდენიმე თვე—და ახლა—მეტი რა გზა ქონდათ—გამოატყვრიმეს ცნობილი რეაქცია: ლენინს შეცვლის ტახტზე მეფეო. ნ. ჟორდანიამ ისიც კი იწინასწარმეტყველა, რომ ლენინი თავსაც ვერ შეირჩენს მხრებზეო, თუმცა ნიკოლოზმა კი შეირჩინაო. არ გამართლდა სიტყვა იგი თქმული წინასწარმეტყველ დიდი ნოეს მიერ, ლენინმა თავიც შეირჩინა, რეაქციაც (შინაური და გარეშე) გაანადგურა და პირიქით მთელს ევროპას და აზიას ქით. დადგა ჯერი სულ ახალი თეორიის: აქაო და რუსეთი მუდამ ასეთი იყო, იქ მიწის საერთო მფლობელობაა, იქ პიროვნება არ არსებობს, იქ ლენინს მონ ჯადოებული თუ დამორჩილებული ყავს მთელი ას მილიონიანი ქვეყანა, იქ ილია მურომეცი ას წელში ერთხელ გაიზმორება, წელს გაიმართავს, აიღებს კეტს და არ მოისვენებს სანამ ყველაფერს არ დააქცევსო. მართალია, ამ თეორიაში ახალი, ორიგინალური რამ არაფერი ყოფილა: მას ჟამსა შინა, როცა რუსეთის პირველი რევოლიუცია დამარცხდა, ამ დამარცხებით გაგულისებული ექ. გომართელი აბუზღუნდა—რუსეთში მხოლოდ ბუნტი იციან და არა რევოლიუციაო. მართალია ასეთი „ერესის“ გამო მენშევიკებმა გარიცხეს მაშინ ბ. გომართელი, მარა ახლა, როცა მას მოესწრო პირველ კაცობა თავის გამრიცხველთ ბანაკში, ახლა მისი დაჭვარტლული თეორიაც გაამზეურეს და ხელახლა გამოსცეს. მარა არ გასჭრა ამ გამზეურებულ სიბრძნის ნიმუშმა და აუცილებელი შეიქნა კიდევ ახალი „გაღრმავება“ საკითხის წვრილ ბურჟუაზიის ვიწრო მსოფლმხედველობის მიხედვით. რაკი საბჭოთა რუსეთმა შორს იფრინა ყველა თავდამცემი, რაკი მან შორს გადასტყორცნა თითქმის ყველა ქვეყნების იმპერიალისტური რეაქციონური ჯარები და ამით იძულებული გახადა თვით ინგლისის უკარება და შეურიგებელი იმპერიალისტები მასთან მორიგებაზე და სავაჭრო კავშირზე დაეწყოთ მოლაპარაკება, ამიტომ—ალტაცებით დაასკვნეს აქედან ჩვენმა სწორ-უპოვარმა პოლიტიკოს-მოაზრეებმა—ბოლშევიკების მოშინაურება სურთ ევროპის იმპერიალისტებს, საკმარისია ბოლშევიკები ჩააყენოთ ნორმალურ პირობებში, მოხსნათ ბლოკადა და მათთან ვაჭრობა გააჩაღოთ, რომ ისინი იმ წამსვე მარჯვნით დაექცნონ და გადაიქცენ ჩვენსავით ბურჟუაზიულ დემოკრატიათო. აჰ ესაა ჩვენი მენშევიკების უკანასკნელი თეორია და რაც სამხიარულო შესახედავი არ უნდა იყვენ ისინი, როცა თავის ვიწრო ხვრელიდან „განსჭვრეტენ“ პროლეტარული რევოლიუციის მეთაურ პარტიის პერსპექტივებს, რაც უნდა უნაყოფო და უშინაარსოც არ უნდა იყოს მათი ნაცოდვილარი რევოლიუციის ალგებრის ამოცანების ახსნა-გარკვევაში, მაინც არ უნდა აუხვიოთ გვერდი იმ საკითხს, რომელშიაც მოუთავსებია მენშევიკებს მთელი თავისი იმედი და სასოება: მართლა შესაძლებელია კომუნისტური რევოლიუციის მარჯვნით გადახრა? მართლა შესაძლებელია რუსეთის კომუნისტების გამემარჯვენება ბუნებრივ პროცესში, რევოლიუციის „ნორმალურ“ კალაპოტში ჩაყენებით?

გავსინჯოთ.

მ. კ.

მოქალაქე რაქდენიძეს

(გაზ. „ერთობის“ მკითხველთა საყურადღებოთ), იხ. „კომ. № 21.

მაშ ასე, მოქალაქევ, ერთია „დემოკრატია“, ე. ი. თქვენი „დემოკრატიზაცია“, ხოლო მეორე დემოკრატიზმი, ვინაიდან ნამდვილი დემოკრატიზმი ხორციელდება პროლეტარიატის დიქტატურით: „დემოკრატია“ ჰქმნის ერთგვარ დემოკრატიზმის ფორმებს, ხოლო პროლეტარიატის დიქტატურა აძლევს ნამდვილ შინაარსს ამ დემოკრატიზმს. ფორმალური დემოკრატიზმი, ეს მხოლოდ მაცდურობაა მუშათა კლასის თვალის ასახვევათ. ამის მაგალითს წარმოგვიდგენს ევროპის ყველა დღემდე არსებული „დემოკრატიები“ და დღევანდელი საქართველოს „დემოკრატიზაციაც“. პროლეტარიატს სწამს მხოლოდ ნამდვილი საშუალებით ის მართლაც სოციალიზმს ამყარებს და ამაგრებს კიდეც და არა ფორმალურ მაცდურ დემოკრატიზმი!

ფორმალური დემოკრატიზმი ანუ „დემოკრატია“ ეს ნაყოფია ბურჟუაზიის პოლიტიკური შემოქმედების, ხოლო ნამდვილი შინაარსიანი დემოკრატიზმი, ანუ საბჭოთა დემოკრატია, ეს შედეგია პროლეტარიატის რევოლ-ნური ბრძოლის და შემოქმედების, ე. ი. პროლეტარიატის მიერ ძალა-უფლების დაპყრობის. მაშასადამე ასეთი დემოკრატიზმი ვერ იქნება მიზეზი და საშუალება, როგორც თქვენ ბრძანებთ ხოლმე, პროლეტარიატის დიქტატურის. პირიქით პროლეტარიატის დიქტატურის გამოცხადება და მის მიერ ძალა-უფლების ხელში ჩაგდება არის მიზეზი და საშუალება ისეთი დემოკრატიზმის განხორციელებისა. აი რომელ დემოკრატიზმზე მოგახსენებთ ჩვენ, გულზვიადო მოქალაქევ და ვფიქრობ თქვენც ადვილათ მიხვდებოდით ამას, როგორც „განსწავლული“ კაცი, კომუნისტურ ლიტერატურას რომ მაღლა ცხვირის აწევით და წინასწარი უარყოფითი უკანა აზრებით „მომარაგებული“ არ კითხულობდეთ მას.

ჩაუკვირდით, ჩაუღრმავდით კარგათ და იქნებ დასძლიოთ თქვენი ბურჟუაზიულ-ინტელიგენტური კლასიური ბუნების სიჯიუტე და მიხვდეთ. მანამ კი ისე ზეპირათ დაიხსომეთ, რომ წამოყენებული კითხვა ჩვენს სასარგებლოთ არის გადაჭრილი.

II

კაპიტალიზმის გაუქმება.

ერთ დროს, და ეს დრო იყო ჩვენი მეში ხალხის პირველ გამოფხიზლების, ამოძრავების პირველ ხანა, დასაწყისი, როგორც ამას მოქალაქე ნოე ჟორდანიაც მოწმობს თავის ახალი გამოცემულ ნაწერების პირველი ტომის წინასიტყვაობაში, ჩვენში წამოყენებულ იქმნა კითხვა: არსებობს და ვითარდება კაპიტალიზმი საქართველოში, თუ არა? ეს იყო გასული საუკუნის ოთხმოცდა-მეათე წლებში; მას შემდეგ არ გასულა 25 წელი და დღეს ჩვენში მთელი თავისი მნიშვნელობითა და გარდუვალობით წარმოსდგა საკითხი, საკითხი ისევ კაპიტალიზმისა, მარა არა მისი არსებობისა, არამედ მისი დამხობისა და გაუქმებისა.

დღეს კითხვა ასე დგას: შესაძლებელია და საჭირო ჩვენში კაპიტალიზმის დღეს დამხობა, გაუქმება, თუ არა?

აქვე უნდა გავიხსენოთ, რომ ევროპაში ეს კითხვა ჯერ ისევ საფრანგეთის დიდი რევოლიუციის წინ მეთვრამეტე საუკუნეში წარმოსდგა და თვით რევოლიუციის მსვლელობაში ერთმა ჯგუფმა მისი პრაქტიკულათ გადაჭრაც მოინდომა. ეს იყო **ბაბეფი და მისი ჯგუფი**, რომელიც პირველი მსხვერპლი შეიქმნა ამ დიად, ისტორიული, ძირითადი საკაცობრიო კითხვის გადაჭრისა. და აი იმ დღიდან, ვიდრე უკანასკნელ მომენტამდე ათასობით და ასი-ათასობით მსხვერპლი იწირება ამ კითხვის გადასაჭრელად.

როგორც ვიცით, მეცხრამეტე საუკუნის ნახევრამდე ამ კითხვის ცხოვრებაში გადაჭრა სოციალისტებს შესაძლებლად და საჭიროთ მიაჩნდათ ყველა ხალხებისათვის და კიდეც ცდილობდნენ ისინი ამის ცხოვრებაში გატარებას პრაქტიკულად.

მაგრამ მეცხრამეტე საუკუნის ნახევარშივე აღმოჩნდა, რომ ამ კითხვის გადაჭრა არც შესაძლებელია და არც საჭირო, ვიდრე ამისთვის „ობიექტიური პირობები არ მომწიფებულა.“ ეს უდიდესი აღმოჩენა, როგორც იცით, ეკუთვნის მარქსს და ენგელსს. ამათ ყველა წინანდელ სოციალისტებს უწოდეს „უტოპისტები“, ხოლო თავიანთ სოციათქვენ ისიც კარგათ იცით, რომ თვითონ ეს „მეცნიერული სოციალიზმის“ დამაარსებელნი ისტორიის მიერ წამოყენებულ საკითხის გადაჭრას ჯერ ისევ „კომუნისტური მანიფესტის“ გამოსვლის ხანაში და 48 წლის რევოლიუციის დროს შესაძლებლათ ცნობდენ. მაშასადამე მათი აზრით „ობიექტიური პირობები“ იმ დროსაც მომწიფებული იყო ევროპისათვის. მარა რას ვხედავთ ცხოვრებაში? იმას, რომ დღესაც, 70 წლის გამუდმებულ თავგანწირული ბრძოლის შემდეგაც ეს საკითხი ევროპაში ისევ გადაუჭრელი დარჩა. რას ნიშნავს ეს, მოწყალეო მოქალაქევ? იმას, რომ „ობიექტიური პირობები მომწიფებული არ იყო, თუ ისტორიულმა მსვლელობამ დღემდე ვერ შექმნა ის მომენტი—ძალთა განწყობილება—რომ კაპიტალიზმს ბოლო მოუღოს და მის ნანგრევებზე სოციალიზმი აღმოაცენოს? ჩვენ გვგონია და იმედია და თქვენც დაგვეთანხმებით, რომ მარქსი „ობიექტიური პირობების“ დაფასებაში სულაც არ ცდებოდა, არამედ მისი შეცდომა გამომდინარეობდა იქიდან, რომ შეუძლებელი გახდა შესაფერი ისტორიული მომენტის—ძალთა განწყობილების—სისწორით გათვალისწინება. ამ გარემოებას, რომ ასეთი მომენტის გათვალისწინება შეუძლებელია საზოგადოთ, ამას თქვენ მიერ [illegible]-ნადიდები ჩვენი მხრითაც ერთ დრო მეტათ პატივცემული უდიდესი თეორეტიკოსი კაუცკიც მოწმობს. ის ამბობს: „შეუძლებელია წარმოების განვითარების ისეთ საფეხურზე მიუთითოთ, რომლის შესახებაც განცხადება შეიძლებოდეს, რომ აი ამ საფეხურიდან საზოგადოება უნდა უკვე მომწიფებულათ ჩაითვალოს სოციალიზმსათვის“... „ცდა იმის, რომ მოიძებნოს საზღვარი, საიდანაც სოციალიზმის განხორციელება შეიძლებოდეს, დიდი სისულელე იქნებოდა“...

(იხ. კაუცკის წიგნი: „Отв. Бернштейну“ изд. Буревестник გვ. 228).

და აი თქვენც, მოქალაქევ, და თქვენი ორგანო „ერთობაც“ ასეთ „სისულელეს“ ბრძანებთ, როცა სოციალისტური რევოლიუციის აუცილებელ პირობათ ერთი მხრით „საწარმოვო ძალების უმაღლეს წერტილამდე“ მიღწევას, ხოლო

მეორე მხრით სრულს „დემოკრატიზაციას“ აღიარებთ.

მარქსიზმი ასე არ მსჯელობს. ჩვენი ფორმულა და გამოსავალი წერტილი სულ სხვაა.

ჩვენ კითხვას ისტორიულად და მსოფლიო მაშტაბით ვაყენებთ. ჩვენ არ ვკითხულობთ პირველათ, თუ რომელმა მხარემ, რომელმა ხალხმა საწარმოვო ძალების რა განვითარების საფეხურს მიაღწია, რამდენათ არის მასში „დემოკრატიზმი“ განვითარებული, არამედ უპირველესათ ყოვლისა ვაფასებთ მომენტს-ძალთა განწყობილებას დღევანდელ პირობებში, ერთი მხრით მსოფლიო მაშტაბით, საერთოთ კულტურულ კაცობრიობაში, ხოლო მეორე მხრით თითოეულ მხარეში და ხალხში. აი ჩვენი მეთოდი და საზომი იმის გადასაწყვეტათ, თუ როდის და სად რა ფორმით შეიძლება დაიწყოს სოციალისტური რევოლიუცია და განხორციელდეს სოციალიზმ-კომუნიზმი.

აი როცა ამ თვალსაზრისით შევხედავთ საკითხს, მაშინ აღმოჩნდება, რომ „ობიექტიური პირობების“ გარდა ისტორიული მომენტი საერთოთ მომწიფებულია სოციალისტური რევოლიუციისათვის, როგორც დაწინაურებულ ქვეყნებისათვის, ისე უკან ჩამორჩენილებისათვისაც. მარა ეს იმას არას გზით არ ნიშნავს, რომ მათ შორის ამ მხრითაც განსხვავება არ არსებობდეს, რასაც ჩვენ ჩვენი მოწინააღმდეგეები გვაწერენ. ჯერ ისევ რუსეთის საბჭოთა მესამე ყრილობაზე სთქვა ლენინმა: თუმცა სოციალისტური რევოლიუცია დაიწყო მსოფლიო მაშტაბით, მარა ეს იმას არ ნიშნავს, რომ ყველგან ის ერთ დროს და ერთნაირათ სოციალიზმს დაამყარებს. არა, იქ, სადაც მსხვილი წარმოება და კულტურაა, იქ ის მსხვილ და სრულ ფორმას მიიღებს, ხოლო წვრილი წარმოების სამეურნეოებში ნაწილობრივს და წვრილს (იხ. ლენინის სიტყვა და მოხსენება საბჭოთა მესამე ყრილობაზე წარმოთქმული. ქართული თარგმანი —პროლეტარის გამოცემა 1918 წელს).

როგორც ხედავთ, აქ კითხვა იმას კი არ ეხება, თუ სად ადრე უნდა დაიწყოს „ჩამორჩენილში“, არამედ იმას, თუ რა სახით და რა ფორმით ფორმით განხორციელდება ის ამა თუ იმ ქვეყანაში. ამიტომ თქვენი ფორმულა —ჯერ დაწინაურებულში უნდა განხორციელდეს და შემდეგ ჩამორჩენილში—არ გამოდგება, ვინაიდან ისტორიულ მსვლელობას არ შეეფერება იგი.

თქვენც იცით, რომ მარქსიც ცდებოდა, კონკრეტიულათ სოციალისტური რევოლიუციის დაწყების წინასწარ მეტყველებაში, რაც ჩვენ წერილის თავში აღვნიშნეთ.

მაგრამ ამ გენიოსთა-გენიოსმა, მოაზროვნემ, მართლაც რომ გენიოსური ფორმულა მოგვცა სოციალისტური ხანის აღსანიშნავათ. მან შემდეგი გვასწავლა:

„კაპიტალისტურსა და კომუნისტურ საზოგადოებათა შუა ერთის მეორეთ რევოლიუციურათ გარდაქმნის პერიოდი ძევს. ამას პოლიტიკაშიაც შეესაბამება ხოლმე გარდამავალი ხანა, რომელ დროშიაც არ შეიძლება სხვა გვარი სახელმწიფო არსებობდეს, გარდა პროლეტარიატის რევოლიუციური დიქტატურისა“. (კარგათ გაიგონეთ: „დიქტატურა რევოლიუციური და არა „დემოკრატიის“! (იხ. კ. მარქსის: „Критика готской программы“, подъ редакціи Вѣры Засуличъ, изд. «Новое изд., გვ 27).

თქვენც მარქსისტი ხართ არა, მოქალაქევ? მაშ რათ გავიწყდებათ ხოლმე ყოველთვის მარქსის ეს მართლა და დიდებული ფორმულა?! გვიპასუხეთ.

მაგრამ არა, თქვენ ამაზე ვერაფერს გვეტყვით, ვინაიდან მთელი თქვენი აზროვნება, თქვენი ფიქრი და ზრახვა, მთელი თქვენი არსებობა ამ ფორმულის წინააღმდეგ ლაპარაკობს.

მაშ ამიერიდან ერთი მოწყალება მაინც მოიღეთ და საქვეყნოთ აღიარეთ, რომ თქვენ მარქსისტი აღარა ხართ და მუშათა კლასს მხოლოდ ატყუებთ!

ამით ვათავებთ დღეს-დღეობით თქვენთან „მუსაიფს“ და დანარჩენი შემდეგ ენახოთ.

ადგილობრივი პრესა

„სახ. საქმე“ ცდილობს ტრაღიკული კილოთი სწეროს უკვე განწირულ ბარონ ვრანგელის უდღეურ შეტევაზე:

აცხადებდნენ, რუსეთში სამოქალაქო ომი დამთავრდა და საბჭოთა მთავრობას იქ მოცილე აღარავინა ჰყავსო. ჩვენ შემთხვევა გვქონდა აღგვენიშნა ამგვარი აზრის სიყალბე. დღეს ფაქტის წინაშე ვდგევართ—რუსეთში ხელახლა დაიწყო გუზგუზი სამოქალაქო ომის ცეცხლმა. ეს ცეცხლი უკვე მოსდებია საბჭოთა მთავრობის სამფლობელოს ყველაზე მდიდარს და პურის მოსავლიანს ადგილებს. უკვე სასიკვდილოდ იჭჰმიან ერთმანეთს რეაქცია ვრანგელის სახით და ანარქია ბოლშევიკების სახით. პოლონეთის ფრონტი ართულებს ამ შებმას ბოლშევიკებისათვის.

რომლის გამარჯვება გაამთელებს წყლულებს დამშეულს, დაავათმყოფებულს და დანგრეულს რუსეთს? არც ერთის, ვინაიდან დენიკინ-ვრანგელის რეაქცია და ბოლშევიკების დიქტატურა ერთი მეორის დამატებაა. მაგრამ საკითხავია, გაიმარჯვებს კი რომელიმე მათგანი? დროებით შეიძლება, მაგრამ საბოლოოდ გამარჯვებული ვერც ერთი გამოვა, ვერც მეორე, რადგან რეაქცია ბოლშევიზმის მასაზრდოებელია, ხოლო ბოლშევიზმი საუკეთესო ნიადაგს წარმოადგენს რეაქციის გასაძლიერებლად.

დენიკინ-კოლჩაკ-ვრანგელის მონარქისტული ოცნებანი ანარქიზმია, განსაკუთრებით ახლა, დიდი იმისა და დიდი რევოლიუციათა შემდეგ. ისტორიამ უკვე უზარმაზარი ლოდი დაადო მონარქიზმის იდეას.

ბოლშევიკების მოქმედება ურჩობაა ისტორიის, პროგრესის და რევოლიუციის კანონების წინაშე და ამ ურჩობისათვის ცხოვრება დაუსჯელად არ გაუშვებს მათ.

რუსეთის დატანჯული, განაწამები ხალხი ვერ ჰპოებს ხსნას ვერც ვრანგელში, ვერც ბოლშევიკებში. ადრე თუ გვიან ძალღონეს მოიკრებს **ნამდვილი რევოლიუციონური, სოციალისტური დემოკრატია,** რომელიც ბოლოს მოუღებს რეაქციისა და ანარქიის გაუთავებელს ნავარდს, შავისა და წითელი იმპერიალიზმის აღვირაშვებულებას და რუსეთის ხალხს დააყენებს იმ გზაზე, რომელმაც უნდა საჰყაროში.

დღეს ეს ნამდვილად რევოლიუციონური და სოციალისტური დემოკრატია, როგორც შეკავშირებული და რეალური ძალა, მკაფიოდ არ მოსჩანს.

მაგრამ არის ნიშნები, რომ ეს ერთად ერთი ძალა დატანჯული ხალხისა თავის სიტყვას იტყვის და ორივე რუსეთი—რუსეთი დენიკინ-ვრანგელისა და რუსეთი ბოლშევიკებისა იძულებული იქნება ქედი მოიხაროს მის წინაშე“.

ყველა ამის თქმა გაზეთს დასჭირდა აი ასეთი დასკვნით:

„დამოკიდებული, თავისუფალი საქართველოს დემოკრატია გაუქირვებლად მოახერხებს საერთო ენის გამონახვას მასთან“.

არ სჩანს მხოლოდ—„ნამდვილად რევოლიუციონურ და სოციალისტურ დემოკრატიას“, რომელიც ოდესღაც გამოჩნდება რუსეთში, ჩვენი მხრით რომელი დემოკრატია შეეგებება? ნამდვილათ რევოლიუციონური და სოციალისტური, თუ მარტოოდენ „დამოუკიდებული, თავისუფალი“ როგორც ნამდვილ რევოლიუციონერობისაგან, ისე სოციალისტობისაგან.

* * *

„ერთობა“ ეხება ეკლესია-მონასტრებში დაგროვილ „ქონებრივ კულტურის“ საკითხს და შორიდან იწყებს, რათა ბოლოს დაამტკიცოს ის „საშინელი“ ჭეშმარიტება, რომ ერის და კულტურის ინტერესი მოითხოვს განძეულობის სახელმწიფოს ხელში მოგროვებას:

„ეს ქონება ეკუთვნის ერს, მთელ ხალხს და არა ეკლესიის მსახურთ ბერ-მონაზონთ. ივინი დღემდე მხოლოდ მცველია ამ ქონების. როგორი მცველი—ეს სხვა საკითხია. ყოველ შემთხვევაში, ვერავინ უარყოფს, რომ ამ სიმდიდრის დიდი ნაწილი ისე გაქრა, რომ მის კვალს ვერავინ მიაგნებს—

ამით იკარგება დიდი ისტორიული განძი, იკარგება კულტურის ნაშთები, ძვირფასი ხელთნაწერები, ისტორიული საბუთები და სხვა ფასოვანი განძეულობა. ეკლესია, სანამ იგი სახელმწიფოსთან იყო გადაქსოვილი, კიდევ შესძლებდა ამის ასე თუ ისე დაცვას. მფარველობას მოკლებული, იგი ამ მისიას ვერ შეასრულებს.

დღეს ერის ცენტრი სახელმწიფოა მისი კულტურის დამცველი სახელმწიფოს [illegible] ისტორიული განძი [illegible] უნდა [illegible] ისტორიული მიზნებისათვის.

ჩვენ უნდა აღვნიშნოთ აქვე, რ[...] სარწმუნოების თავისუფლება გვეკა[...] ნახებს, არ შევეხოთ ამ ისტორი[...] —სამლოცველო ხატები — დანარ[...] სიმდიდრეს — მეფეთა, პატრიარქ[...] შესამოსელს, და სხვა განძეულობ[...] რომელთაც ისტორიული მნიშვნელ[...] ბა აქვთ მხოლოდ.

პირველ მლოცველთ უნდა დაუტ[...] ოთ, ვინაიდან მათი სარწმუნოებ[...] შელახვა, რაც უნდა შემცდარათ მ[...] ვაჩნდეს, სახელმწიფოსთვის მაინც [...] უშვებელია, თუ ამას რაიმე განსაკუ[...] რებული საქციელი სამღვდელოებ[...] არ გამოიწვევს. დანარჩენი განძეულ[...] კი უნდა სახელმწიფომ დაუყოვნებლ[...] მოაგროვოს და ისტორიისთვის შე[...] ხოს. ასევე უნდა მოუაროს სახელმ[...] ფომ ისტორიულ ძეგლებს, კოშკ[...] ძველ მონასტერთა მხატვრობას, [...] ნობას და სხვა. ამას მოითხოვს ინ[...] რესი კულტურის, ინტერესი ერ[...] ამას გვიკარნახებს პრინციპი ეკლეს[...] და სახელმწიფოს გაყრის“.

ბ. დევდარიანი ვერ ილევს დ[...] კინის მოხალისე ჟურნალისტის დ[...] სამაგიეროთ, ის როგორც შეფერის სკანდალო საქმეებში ჩაჭერილ გმ[...] გაჰკივის ჩვენს ოინბაზობაზე და სხვ[...] შორის სწერს:

„სალიტერატურო ბრძოლაში ი[...] გამოდიან ორი თითით მაგრამ ე[...] და იგივე იარაღი არ გამოდ[...] სხვადასხვა ალაგას. იდეურ ასპარე[...] გაზეთის ფურცლებზე ის სულ არის გამოსადეგი.

არსებითი მხრივ ვერაფერს გ[...] „კომუნისტი“ და შეუდგა ჩემ ვი[...] ბაში ჩხრეკას. მკითხველებს ეძახ[...] შეხედეთ დენიკინის მომხრეყოფი[...] ჩემი უკანასკნელი წერილიდან ამო[...] რია ორი თითით და სადღაც გა[...] რებია სხვათა შორის ერთი ს[...] ქონი, იქ ვსწერდი, რომ ხარკ[...] ჟურნალი, რომელშიაც მე ვთომ [...] [illegible] დაიკეტა დ[...] კინის განკარგულებით თქო. დე[...] ნის გაზეთები მე ბოლშევიკებ[...]

საქართველოს ეკონომიური პოლიტიკა

I

საქართველოს ეკონომიური პოლიტიკა მჭიდროთ დაკავშირებულია მენშევიკების მსოფლ-მხედველობაზე, მათ მიერ მომენტის დაფასებაზე, რადგანაც ყოველთვის და ყოველგან გაბატონებულ პარტიის პოლიტიკას აქვს გასავალი. ჩვენში კი დღეს-დღეობით გაბატონებულია მენშევიკური პარტია. მათი აზრით, ჯერ არ დამდგარა მშრომელი ხალხის ეკონომიურათ განთავისუფლების დრო; საამისო პირობები ჯერ-ჯერობით არ არის შექმნილი და ამიტომ ხელი უნდა შევუწყოთ ბურჟუაზიულ წყობილების განმტკიცებას და გამაგრებას ჩვენში. ისინი კმაყოფილდებიან საყოველთაო არჩევნებით პოლიტიკურ სფეროში, ხოლო ეკონომიურ დარგში ხელუხლებლათ სტოვებენ კაპიტალისტურ წესწყობილებას, მთელი თავის უარყოფითი მხარეებით. ხელუხლებელი რჩება ამ პოლიტიკის მიხედვით კერძო საკუთრებაც. მუშავდება კანონპროექტები, იცემა დეკრეტები, რომლებიც ვაჭრების და მრეწველების სურვილისამებრ ტარდება ცხოვრებაში.

ვინც ამ შეხედულებას არ იზიარებს, ვინც ნამდვილ მარქსისტულ გზას ადგია, ვისაც არ უქცევია მარქსიზმი ნაფხრეწ ქაღალდათ და დღესვე მოითხოვს რადიკალურ ზომების მიღებას მშრომელი ხალხის სასარგებლოთ, ის საქართველოს მოღალატეთ არის აღიარებული, მას სდევნიან, ვითარცა ანარქიის მოციქულს.

აქედან ცხადია საქართველოს ეკონომიური პოლიტიკა წმინდა ბურჟუაზიული და, მაშასადამე, რეაქციონურიც არის.

მენშევიკები უარყოფენ იმ ფაქტს, რომ ისინი საკუთარი ხელით ამყარებენ ბურჟუაზიულ წესწყობილებას საქართველოში, უარყოფენ ამ ფაქტს მშრომელი ხალხის შიშით. მათ ხომ სოციალისტებათ მოაქვთ თავისი თავი, რომლებიც არ დგანან კერძო საკუთრების დაცვის პრინციპზე. ისინი ხომ „მარქსისტები“ არიან, რომლებიც კლასთა ბრძოლას იზიარებენ და რომლებიც ამ კლასთა ბრძოლაზე ამყარებენ თავის მუშაობას. წინააღმდეგ შემთხვევაში მათ აქამდე ჩამოშორდებოდა მშრომელთა კლასის უმრავლესობა და მათ ბატონობასაც ბოლო მოეღებოდა. აი სწორედ ამიტომ ისინი გაურბიან სიმართლის აღიარებას შესახებ ეკონომიურ პოლიტიკისა.

მაგრამ მათდა საუბედუროთ ჩვენ თვალწინ გვიდგას მათი ორი წლის „მოღვაწეობა“, რომელიც სავსებით ამტკიცებს ჩვენს აზრს.

ჯერ კიდევ საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადებამდე ყველა ჯურის ნაციონალისტები მოითხოვდნენ მენშევიკებისაგან ასეთი ნაბიჯის გადადგმას. ამას გარდა ბურჟუაზიული ელემენტები ნაციონალ დემოკრატების სახით ათასგვარ საშუალებებით ცდილობდნენ გაბატონებას დამოუკიდებელ საქართველოში. ესენი გარეშე ძალასაც კი ეძებდენ მენშევიკების დასამხობათ. მაგრამ ეს აღარ დარჩა საჭირო, რადგანაც მენშევიკებმა ყველა მათი მოთხოვნილებები სავსებით დააკმაყოფილა და მით გააერთიანეს ფრონტი. ამ გაერთიანებულ ფრონტში ჩვენ ვხედავთ დღეს ყველას გარდა კომუნისტებისა. ნაციონალ დემოკრატების სურვილი იყო და არის კერძო საკუთრების დაცვა. მენშევიკებმა ეს უკეთ შეასრულეს. ნაციონალ დემოკრატების ინტერესი მოითხოვდა ბოლშევიკების წინააღმდეგ სასტიკ ზომებს—მენშევიკებმა ეს მოთხოვნილებაც დააკმაყოფილეს. ნაციონალ დემოკრატები ამტკიცებდენ კაპიტალისტურ წესწყობილების შენარჩუნების აუცილებლობას ჩვენში, რადგანაც უამისოთ საქართველოს დამოუკიდებლობას ანტანტა არ იცნობსო, მენშევიკებმა შესაფერისი ზომები ჰარბათ მიიღეს.

დამოუკიდებლობის გამოცხადების წინა დღეს ე. ი. 25 მაისის „ერთობის“ მე-105 ნომერში ჩვენ ვპოულობთ შემდეგს: „ჩვენი ტრაგიზმიც იმაშია, რომ ბურჟუაზიული წყობილების დამყარება ჩვენ სოციალისტებს გვიხდება საკუთარ ხელით, რადგან ჩვენში რევოლიუციის მომხრე არავინ აღმოჩნდა სოციალისტებს გარდა. ბ. ნაციონალისტები მადლობის ნაცვლათ კიდევ უმადურათ გვლანძღავენ და ათასგვარ ჭორებს ავრცელებენ ჩვენი ამხანაგების წინააღმდეგ“.

მას შემდეგ რაც მენშევიკები ბურჟუაზიული წყობილების დამყარებას შეუდგნენ, ნაციონალისტებმაც ხელი აიღეს მენშევიკების გინებაზე. ეხლა ყველანი ერთად კომუნისტების ლანძღვა-გინებით იკმაყოფილებენ თავს და აკმაყოფილებენ თავის მკითხველებს.

ყოველ შემთხვევაში მენშევიკების ეკონომიური პოლიტიკა მარტივი და გასაგებია: ბურჟუაზიული წესწყობილების შექმნა. ამის უარყოფა შეიძლება მხოლოდ უბრალო და უმნიშვნელო ფრაზების რახა-რუხით.

ნორმალურ პირობებში ბურჟუაზიული წესწყობილების დამყარება და განვითარება თხოულობს კერძო ინიციატივის სრულ თავისუფალ მოქმედებას და აგრეთვე სახელმწიფოს დახმარებას საწარმოვო ძალების განვითარების საქმეში. შესაძლებელია თუ არა ეს დღევანდელ პირობებში?

რასაკვირველია არა! არ არის შესაძლებელი, რადგანაც კაპიტალმა დაკარგა თავისი მნიშვნელობა საშინელ ომის შემდეგ. ვაჭრობა-მრეწველობის დარგში სრული თავისუფლება არის გამეფებული საქართველოს ფარგლებში. ეს გარემოება სრულიადაც არ უწყობს ხელს საწარმოვო ძალების განვითარებას.

ცხოვრება თანდათან ძვირდება. ფულის კურსი დღითი დღე ეცემა. ის რაც დღეს ღირს ვთქვათ ასი მანეთი ორი სამი თვის შემდეგ ათას მანეთს ფასობს. ასეთ პირობებში საწარმოვო ძალების განვითარებაზე კერძო ინიციატივის საშუალებით ლაპარაკი ზედმეტია. საწარმოვო ძალების განვითარებით სრულიათ არ იყვნენ და არც ახლა არიან დაინტერესებულნი კაპიტალისტები. მათ აინტერესებთ მხოლოდ და მხოლოდ მოგება. დღევანდელ პირობებში კი არც ერთი წარმოება არ მისცემს კაპიტალის მქონეს იმდენს მოგებას, რამდენსაც მისცემს უბრალო ყიდვა-გაყიდვა, ანუ უკეთ რომ ვსთქვათ—სპეკულიაცია.

ის ყოველთვის ცდილობს დააბანდოს თავისი კაპიტალი ისეთ საქმეში, რომელიც მას ზედმეტ სარგებლობას მოუტანს. ამიტომაც წარმოებას ნაკლებათ ეკიდებიან ჩვენში.

გარდა ამისა კაპიტალის მქონენი ძალიან კარგათ გრძნობენ, რომ მათ ბატონობას ადრე ბოლო მოეღება. მათ მენშევიკებზე უფრო კარგათ ესმით ის გარემოება, რომ არსებული სამკვდრო-სასიცოცხლო ომი პროლეტარიატისა კაპიტალისტურ წესწყობილებასთან პირველის სრული გამარჯვებით გათავდება. ამიტომაც ისინი გაურბიან წარმოების გაძლიერებას.

მართლაც და რატომ გააჩაღებს წარმოებას კაპიტალისტი, თუ ის მას ახლო მომავალში ხელიდან გამოეცლებოდა. რატომ შექმნის ის სიმდიდრეს, თუ მით თვითონ ვერ დასტკბება საბოლოვოთ. მართალია, მენშევიკები ყოველ ღონეს ხმარობენ კაპიტალისტების დასამშვიდებლათ: ებრძვიან კომუნისტებს, რომლებიც საწარმოვო ძალების განსაზოგადოებრიობას მოითხოვენ, უწევენ მათ უხვ ფინანსიურ დახმარებას და სხვა, მაგრამ კაპიტალის მქონე მაინც ფრთხილად ეკიდება საქმეს, ის პრაქტიკის კაცია და არა განყენებული იდეის მოტრფიალე, მას არ აქვს მენშევიკების დიდხანს ბატონობის იმედი. ამის გამო ის არა თუ ეკიდება ახალ-ახალი წარმოების გაჩაღებას, არამედ არსებულ წარმოებასაც კი ანადგურ[...] და თავისი კაპიტალი სპეკულია[...] დარგში გადააქვს. იძენს სხვა და [...] საგნებს, რომელიც ხელოვნურათ გ[...] რების შემდეგ აწევის მომამძრებლ[...] იძენს სახლს მხოლოდ იმ მოსაზრებ[...] რომ რამოდენიმე თვის შემდეგ ვ[...] თითონ მიყიდოს მომატებულ ფ[...] იძენს სასურსათო საგნებს, რომლ[...] რამოდენიმე თვის მალვის შემდეგ გ[...] აქვთ ბაზარზე ხელმიუწვდენელ ფას[...] გასასაღებლათ. —ასე და ამ რიგათ [...] როვებს ფულს რომლის ფასეულობა[...] მნიშვნელობაც თან და თან ეცემა. [...] გათ გამოწვრთნილი სპეკულიანტი [...] კი დაკმაყოფილდება დღეში 100 [...] მანეთს. რომელი წარმოება, მით [...] ტეს ახალი, მისცემს მას 100 ათას [...] ნეთს მოგებას?

მანეთის ღირებულების დაცემა [...] ვევს ზედ მეტ ბონების გამოშვებას, [...] კიდევ უფრო უწყობს ხელს სპეკულ[...] ციას და ცარცვა გლეჯას. სპეკულ[...] ციის სენით გაიჟღენთა საქართვე[...] ვინ გინდა რომ არ ეწევა სპეკულია[...] მრეწველი, ვაჭარი, დაწესებულებ[...] ერობები, ქალაქის თვითმართველობ[...] და სხვა. ყველა მათგანი ისახავს [...] ნათ მოგებას. ამასთან ერთათ მშრომ[...] მასა აუტანელ სიძვირის გამო წ[...] უდგენელ წვალებას განიცდის. უმ[...] ვართა რიცხვი თან და თან მატულ[...] ქალაქის ქუჩები აივსო მათხოვრებით [...] ყველა ცდილობს ისეთ წარმოებას მო[...] დოს ხელი, რომელიც არ საჭირო[...] დაქირავებულ ძალას.

3374 სავაჭრო-სამრეწველო დაწეს[...] ლებებიდან ქ. თფილისში მაგალით[...] მხოლოდ 19 პროც. სარგებლობს დ[...] რავებულ შრომით. 81 პროც. დაწ[...] ბულებებისას სრულიათაც არ ჰყავს [...] შე მოსამსახურე. ამაზე უარესი მდგ[...] რეობა ყოფილა შეუძლებელია წარ[...] ვიდგინოთ: აქ არის სრული განადგუ[...]

და
მუნი-
კონფერენცია

„სოციალდემოკრატი მინისტრი! ეს ნიშნავს სოციალდემოკრატ გუბერნატორს, სოციალდემოკრატ პოლიციელს, სოციალდემოკრატ ჟანდარმს, ერთი სიტყვით სოციალდემოკრატ ბიუროკრატს. თუ კი უმრავლესობამ მინისტრის პორტფელი ერთ ივდო, მაგალ., შინაგან საქმეთა მინისტრის, რადგან ამას ყველაზე მეტი მნიშვნელობა აქვს, უეჭველია, ის თავის ამხანაგთ განაწესებს ყველა პოლიციო თანამდებობაზე და ერთ მშვენიერ დღეს ჩვენი გუშინდელი ამხანაგები ახალ ბატონებათ მოგვევლინება... და თუ მუშები არ დაკმაყოფილდენ დემოკრატიული რეფორმებით და მოინდომეს ბურჟუაზიული ბატონობის დანგრევაც, დროებითი მთავრობა „უმრავლესობის" დახმარებით, მუშებს ჩააჩუმებს ან ნებით და ან ძალით".

ნ. ჟორდანია. დემოკრატია და სოც.-დემოკრატია (1905—1917 წწ.)

მოსყიდულს მეძახდენ. თან მაქვს ზოგიერთი ეს გაზეთები და თუ უნდა „კომუნისტს", შეუძლია დახედოს ჩემ „შესარცხვენათ". დავარწმუნებ კი წინდაწინ, რომ მკითხველების თვალში ის აქ ერთხელ კიდევ შეირცხვენს თავს. თითონ ვერ იგრძნობს ამას, რადგან, როგორც ეტყობა, დაკარგული აქვს სირცხვილის გრძნობა. ეს ალბათ ბურჟუაზიული ცრუმორწმუნეობაა მისთვის".

დიდი და ქვის გამრღვევი ატესტატით გაქვს თავი ბ. დევ—ანს: დენიკინის განკარგულებით დაიკეტა ჩემი ჟურნალი! ალბათ კომიზმის გრძნობა სულ დაკარგვია მას, თორემ აბა რა გასახსენებელი იყო (და ისიც განმეორებით) ეს? ნიკოლოზის მთავრობას არა ერთხელ „დაუკეტია" გაზ. „ნოვოე ვრემია", „მოსკოვსკ. ვედომოსტი" და სხვა ასეთი რეპტილიები. საქართველოს მთავრობის განკარგულებით მგონი ათჯერ მაინც შეჩერებულ ყოფილა და დახურულიც გაზ. „გრუზია—ვოზროჟდენიე", მაგრამ განა შეუძლია „გრუზიას" გაიმეოროს ბ. დევდარიანის ფიცი?

საბჭოთა რუსეთის პრესა.

მეცნიერება რუსეთში. (პროფ. დ. ს. როჟდესტვენსკის აღმოჩენა, „იზვესტია" № 21).

თანამედროვე ჰსიხიკის მეტის მეტად მიმზიდველი, აღთქმული და მნიშვნელოვანი პრობლემა ეს იმის გაგებაა, თუ რა არის ატომი.

როგორ არის მოწყობილი იმ 92 ელემენტის ატომები, რომელიც დალაგებულია შემოქმედი გენიის დ. ი. მენდელევის მიერ ქიმიურ თვისებების მიხედვით მწყობრ, პერიოდულ სისტემათ? როგორია ატომებს შიგნით და ატომებს შორის მომქმედი ძალები? რა ძალები აერთებს ატომებს მოლეკულებათ, და აგრეთვე განსაზღვრავენ თვით მოლეკულების ურთიერთობას?

თუ გავიგებთ ამ ძალებს, შეიძლება ვიწინასწარმეტყველოთ, გავითვალისწინოთ ის მოვლენები, რომლებიც ხდებიან ბუნებაში ატომიურ-მოლეკულიარულ ძალების თამაშის შედეგათ. გამოსავალი პუნქტი, ეა 92 ატომის წყობილების ცოდნაა.

დიდი ნაბიჯია გადადგმული ახლახან ამ მხრივ პეტერბურგის ოპტიკურ ინსტიტუტის დირექტორის პროფ. როჟდესტვენსკის მიერ. ცხადი შეიქნა ერთი ყველაზე უფრო უბრალო ატომთაგანის —ლიტიის წყობილება: ამგვარათ გზა სხვა ატომების გამოსაკვლევათ აღმოჩენილია. სპექტრალურმა ანალიზმა, რომელმაც მოგვცა მზის ქიმიური შემადგენლობის ცოდნა, გახსნა ახლა გზა ატომების წყობილების შემეცნებისათვის.

ჯერ კიდევ წინათ ინგლისის მეცნიერმა რუტეფერდმა დაამტკიცა, რომ ატომები შესდგება მძიმე დადებითი თვისებების გულისაგან და წონას მოკლებულ ელექტრონებისაგან. ყველაზე უფრო უბრალო ატომს, წყალბადს, სულ ერთი ელექტრონი აქვს, მესამეს რიგით, ლიტიას—3, მე-92-ეს (ურანს)—92 ელექტრონი! ელექტრონები დაფრინავენ გულის გარშემო, როგორც პლანეტები მზის გარშემო.

რუტფორდის შემდეგ დანიის მეცნიერმა ბორმა მოგვცა ატომების წყობილების ასეთი სურათი: ელექტრონები იკრიბებიან რგოლებათ და უდიდესი სისწრაფით ფრინავენ ამ რგოლებში. დაკვირვებების წყალობით მან გამოიანგარიშა ეს რკალები და ამით კი სპექტრალური ხაზები ერთი ელექტრონისათვის წყალბადის ატომში.

დაბოლოს გერმანელმა მეცნიერმა ზომერფელდმა დაამტკიცა, რომ შესაძლებელია ერთად-ერთი ელექტრონის— წყალბადის მოძრაობა არა მარტო რკალებზე, არამედ თვით სხვა და სხვა გაჰიმულ ორბიტებზე.

მაგრამ გამოანგარიშების ამოცანა მეტად რთული ხდებოდა თითქმის ორ ელექტრონშიაც კი, რომელიც გულის ახლოს ფრინავს და გვეგონა, რომ ამ სირთულის დაძლევა შეუძლებელ იყო ატომის შემეცნებისათვის.

მნიშვნელოვანი ნაბიჯის გადადგმა წილად ხვდა რუს მეცნიერს და მასთან ისეთ დროს, როდესაც რუსეთის მეცნიერები მოწყვეტილი არიან თავის დასავლეთს კოლეგებს.

ჯერ ერთი, დამტკიცებულია, თუ როგორი ორბიტები შეიძლება იყოს საზოგადოთ გარეშე ელექტრონებისათვის.

მეორეთ, ზოგიერთ ატომებისათვის სწორათ არის აღმოჩენილი ეს ორბიტები.

დაბოლოს დამტკიცებულია, რომ არა მარტო ელექტრონის, არამედ მაგნიტური ძალებიც განაგებენ ატომებს შიგნით ელექტრონების მოძრაობას.

აი მაგალითად, თუ როგორ არის მოწყობილი ლიტიის ატომები: ორი ელექტრონი ვიწრო წრეზე გაშმაგებით ბრუნავს გულის ახლოს, მესამე ქიმიური ელექტრონი ათობით ბრუნავს გაჰიმულ ორბიტაზე, უფრო ნელა, ხან უახლოვდება გულს და ხან კი ჩერდება. მაგნიტურ ძალების გავლენით თვით არბიტაც ბრუნავს გულის გარშემო.

სურათი დახატული იქნა მთელი თავისი საოცარი სირთულით. ამ სურათის გადაღება ყველა ატომებისათვის არ ძალუძს ერთ ადამიანს. რუს ფიზიკებმა და ასტრონომებმა (ვინაიდან აქ საქმე ეხება პლანეტების მოძრაობას), მექანიკებმა მონაწილეობა უნდა მიიღონ უფრო რთულ ატომების ყველა ანალიზში. წლებია საჭირო ამოცანის სრულ მთლიანად გამოყვანისთვის, მაგრამ როგორ რა გზით გამოვიყვანოთ, ეს დღეიდან საკმაოდ [illegible] სებით ნათელია.

ოპტიკურ ინსტიტუტთან გადაწყვეტილია ატომიურ კომისიის მოწყობა მთელი რიგ მეცნიერთაგან. კომისიასთან სპეციალურათ იქნება გამოსაანგარიშებელი ბიურო. უკვე ახლაც, როდესაც საზღვარი ჯერ კიდევ დაკეტილია, რუსი მეცნიერები რაც შეიძლება შორს უნდა წავიდენ დაყენებულ ამოცანის გამოსაყვანათ. მეტის მეტად საჭიროა რუსეთისათვის, რომ დასავლეთ ევროპაში იცოდენ, რომ ქვეყნის შემომქმედი ძალები არ გამქრალა, მიუხედავათ ომის მიერ გამოწვეულ არევ-დარევისა შიმშილისა, სიცივისა, ბლოკადისა და სხვ. ელემენტების პერიოდული სისტემა დაიბადა რუსეთში. დეე, მისი თეორეტიული საფუძველიც რუსეთშივე იქნას გამომუშავებული.

ახალი გამარჯვებები პოლონეთის ფრონტზე

(სამხედრო მიმოხილვა).

წითელი სარდლობის მიერ ამ რამდენიმე დღის წინად დაწყებული შეტევა პოლონელების მარცხენა ფლანგის წინააღმდეგ, მეტად სერიოზულ ხასიათს ღებულობს. მთელი ეს ფლანგი პოლონეთის ჯარებისა, უკან იხევს. ბუნებრივათ გამაგრებული დვინა-ბერეზინა-პრიპეტის ხაზი, რომელიც პოლონელების ხელში იყო, მათ უკვე სრულიად დაკარგეს. საბჭოთა ჯარებმა აქაც იმავე ხერხს მიჰმართეს, როგორც კიევ-კოროსტენის რაიონში. საერთოდ პოლონეთთან ომმა საბოლოოდ დაამტკიცა, რომ წითელ-სარდლობას საუცხოვო კავალერია მოუწყვია. ეს კავალერია აშკარად სჯობნის პოლონელების ცხენოსან ჯარებს. სამოქალაქო ომში კი, როდესაც ყოვლად შეუძლებელი ხდება მთელი ათასი ვერსიანი ფრონტების მთლად გამაგრება ტეხნიკური მოუმზადებლობის და ქვეითა ჯარების არასაკმარისი რაოდენობის გამო, კავალერიას დაუფასებელი მნიშვნელობა ეძლევა. იგი მოძრავია. მას შეუძლია ისარგებლოს მტრის ფრონტის რომელიმე ნაწილის სისუსტით, მოულოდნელი თავდასხმით

[illegible] წყობილება (დემოკრატიული წყობილება [illegible]) [illegible] მართონობის განმ[illegible], [illegible] საკუთრების [illegible] ხელუხლებლათ აღი[illegible].

[illegible], სოციალიზმი [illegible], [illegible] და ქალაქ[illegible] და [illegible] დროს უნდა [illegible]. მისი დამყარება [illegible] ბურჟუაზიული [illegible] სახელმწიფოს და [illegible] და პროლეტარიატის [illegible]".

ნ. ჟორდანია. სოც.-რევოლიუციონერები.

[illegible] და ზურგში მოექცეს მოწინააღმდეგე [illegible] „კარებით" სარდლობის [illegible] ქვეითა ჯარები და [illegible] [illegible] უკან-დახევა იწყოს [illegible] პირობებში. ეს უკან დახევა, [illegible] ზურგში და ფლანგებზე [illegible] მოქცეული, პირდაპირ [illegible] ჯარები მოგდევთ, თითქმის [illegible] სრული დამარცხებით მთავრდება.

[illegible] პოლონელების მარჯვენა ფლანგზე ბუდიონის განთქმული მანევრის [illegible].

როგორც ეტყობა, ასევე დაწყებულა [illegible] ბელორუსია-ლიტვის (პოლონეთის მარცხენა ფლანგი) რაიონში. [illegible] საბჭოთა კავალერიამ [illegible] ფრონტი დვინსკის რაიონში, [illegible] მდინარე და დვინზე და შეუჩერებლად წინსვლით, 9 ივლის უკვე მიაღწია [illegible] ნოვოსვენციან-ვილნოს [illegible] ამით სცდომებში ჩავარდა [illegible] მთელის სრული მოწყვეტა [illegible] გზის ხაზის გადაჭრით. [illegible] პოლონელები იძულებულნი ვახ[illegible] [illegible] —დასტოვონ დვინსკი, [illegible] თავისუფალია სვენციან-ვილნოს გზა. დვინსკის აღებით კი საბჭოთა სარდლობა აღწევს უდიდეს სტრატეგიულ [illegible].

საწარმოვო ძალებისა მთელი თავისი [illegible]დეგებით.

როგორც მკითხველი ხედავს, ბურჟუაზიული წყობილების დამყარება არც ისე [illegible]ვილი ყოფილა. და არც ისე სასიამოვნო მშრომელი ხალხისთვის როგორც ზოგიერთებს გონია. ამას გარდა ბურჟუაზიული წესწყობილების ხანა ნგრევას განიცდის თვით მოწინავე ქვეყნებშიაც კი, სადაც ის არსებულ ეკონომიურ პირობების გამო იძულებული ხდება განადგურების გზას დაადგეს. გერმანიაში მუშები დემონსტრაციებს ახდენენ იმის გამო, რომ კაპიტალისტები განგებ ჰკეტავენ ფაბრიკა-ქარხნებს და მით აუტანელ პირობებში აგდებენ მუშებს. [illegible]ინი მოითხოვენ მთავრობისაგან ზომების მიღებას კაპიტალისტების წინააღმდეგ. ეს იმას ამტკიცებს, რომ დღევანდელ პირობებში კაპიტალისტები ვერ უძღვებიან ეკონომიურ ცხოვრებას და ვერ წასწევენ მას წინ. მათ უკვე მოჭამეს თავისი ბატონობის დრო და ახლა [illegible]ნი იძულებული ხდებიან მშრომელთა კოლექტივს დაუთმონ თავისი როლი. [illegible]ჟამად საზოგადოების წინაშე სდგას [illegible]თხი: ან ჩაკვდეს სპეკულიაციის [illegible]ანჭებში, ან და თვითონ მოკიდოს [illegible] საწარმოვო ძალების განვითარების საქმეს, თვითონ შეუდგეს წარმოების და განაწილების მოწესრიგებას. რუსეთმა ამჯობინა პირველს მეორე.

[illegible]ვენში კი სწორეთ იმ დროს, როცა [მო]წინავე ქვეყნებში ბურჟუაზიამ ეკონომიურ სფეროში თავისი ბატონობის [ფა]რი დაკარგა და მხოლოდ ხიშტებზე [ამყა]რებს იმედებს, მენშევიკები ბურჟუაზიულ წყობილების დამყარებას ლამობენ.

მორიელი

ნ. ლენინი:

პუბლიცისტის შენიშვნები

(გაგრძელება იხ. № 20).

მგონი რომ კმარა? რაც შემეხება მე, ამ სიტყვების შემდეგ (წიგნაკის კითხვა მე მეცხრე მუხლიდან დავიწყე) არაფერი წამიკითხავს ბატონ ოტტო ბაუერის ბროშიურაში და არც ვფიქრობ წავიკითხო, თუ განსაკუთრებული საჭიროება არ იქმნა.. ვინაიდან აშკარაა, რომ ეს უკეთესი სოციალ-გამცემელთა წრიდან გამოსული, უკეთეს შემთხვევაში მხოლოდ გამოყეყეჩებული მეცნიერია, რომლის გამობრუნების იმედი აღარ არის.

ეს ზედ გამოჭრილი პედანტია, რომლის არსება წვრილი ბურჟუის სულით არის გაჟღენთილი. მან დასწერა ომამდე კარგი სასარგებლო მეცნიერული წიგნები, სადაც „თეორეტიულად" დაუშვა, რომ კლასობრივი ბრძოლა შეიძლება ისე გამწვავდეს, რომ სამოქალაქო ომათ გადაიქცეს. მან მონაწილეობაც კი მიიღო (თუ სწორი ინფორმაციაგადმომცეს), თურმე 1912 წელს ბაზელის მანიფესტის შედგენაში, რომელიც პირდაპირ წინასწარსჭვრეტს **პროლეტარულ რევოლიუციას** იმ ომთან დაკავშირებულს, რომელიც 1914 წელს ატყდა.

მაგრამ როგორც კი საქმე ამ პროლეტარული რევოლიუციის განხორციელებაზე მიდგა, მაშინვე პედანტის და ფილისტერის ბუნებამ თავი იჩინა და მთავარი ადგილი დაიკავა: ის შეშინდა და აბობოქრებული რევოლიუციას რეფორმისტული ფრაზების ზეთით მორწყვა დაუწყო.

მან მაგრათ გაიზეპირა (პედანტებს საერთოთ ფიქრი არ შეუძლიათ, ისინი მხოლოთ იმახსოვრებენ, შეუძლიათ გაიზეპირონ), რომ თეორეტიულათ ექსპროპრიატორების ექსპროპრიაცია უკონფისკაციოთ შესაძლებელია. იგი ამას სულ მუდამ იმეორებდა. ეს მან კარგათ გაიზეპირა. ეს მან 1912 წელსაც კარგათ იცოდა ზეპირათ. ის 1919 წელსაც იგონებდა ამას ზეპირათ და იმეორებდა.

მას დაფიქრება არ შეუძლია. იმპერიალისტური ომის შემდეგ და ისიც ისეთი ომის შემდეგ, რომელმაც გამარჯვებულებიც კი დაღუპვის კარამდე მიიყვანა,—შემდეგ სამოქალაქო ომის დაწყებისა მთელ რიგ ქვეყნებში—შემდეგ იმისა, რაც ფაქტებით დამტკიცდა საერთაშორისო მასშტაბით, რომ იმპერიალისტური ომი აუცილებლათ სამოქალაქო ომათ უნდა გადაქცეულიყო, ქადაგება წელსა ქრისტეს დაბადებიდან 1919 სა, ქალაქსა ვენაში, კაპიტალისტების შემოსავლიდან „ოთხი მეათასედის" რიგიანათ და მოწესრიგებულათ წართმევაზე, სწორეთ იმას მოასწავებს, რომ ამის ჩამდენი ან სულით ავადმყოფი უნდა იყოს, ანდა ძველი დიდებული გერმანული პოეზიის გმირი, იყოს რომელიც „საგნიდან წიგნზე" ალტაცებით გადადის.

მხოლოთ ამ ჩვენმა ძვირფასმა გულკეთილმა მეცნიერმა, რომელიც ალბათ ოჯახის უკეთილშობილეს მამას, უპატიოსნესს მოქალაქეს და უსინიდისიერესს მკითხველსა და მწერალს მეცნიერული წიგნებისას წარმოადგენს, სულ მცირე რამ დაივიწყა: მას დაავიწყდა, რომ ამგვარი „გაწესიერებული" და „რეგულიარულათ მოწყობილი" გარდასვლა სოციალიზმზე (გარდასვლა უსათუოთ ხალხისთვის ყველაზე უფრო გამოსადეგი, ჰანყენებულათ რომ ვსაჯოთ) წინასწარ ჰგულისხმობს პროლეტარიატის უეჭველ გამარჯვების სიმტკიცეს, კაპიტალისტების მდგომარეობის უეჭველ უნუგეშობას და მათს უეჭველ მზათ ყოფნას, რომ სინიდისიერათ დაემორჩილონ ყოველივეს.

შესაძლებელია განა გარემოებათა ასეთი შეჯგუფება?

თეორეტიულათ, ე. ი. ამ შემთხვევაში სრულათ განყენებულათ რომ ვთქვათ, ჰო, ეს შესაძლებელია, ცხადია. მაგალითათ, ცხრა მხარეში, ამათგან ყველა დიდ სახელმწიფოებში ვილსონები, ლოიდ ჯორჯები, მილიერანები და სხვა კაპიტალიზმის ასეთი გმირები, ვთქვათ იმყოფებიან ისეთსავე მდგომარეობაში, როგორსაც ჩვენში იუდენიჩი, კოლჩაკი, დენიკინი თავიანთი მინისტრებით. დავუშვათ, რომ ამავე დროს მეათე პატარა ქვეყანაში ამის შემდეგ კაპიტალისტები წინადადებას აძლევენ მუშებს მოდით, ჩვენ თვითონ პატიოსნათ დაგეხმარებით თქვენ ემორჩილებით რა თქვენს დადგენილებებს, რომ „მოწესრიგებული" და მშვიდობიანი ექსპროპრიაცია ექსპროპრიატორებისა გაგატარებით ცხოვრებაში და ამ სახით პირველ წელიწადს ჩვენ მივიღოთ $^{1}/_{2}$ ძველი შემოსავლისა, ხოლო მეორე წელს კი $^{1}/_{4}$.

სრულიათ საფიქრებელია, რომ აქ წინ მიერ დასახელებულ პირობებში მეათე ქვეყნის კაპიტალისტები ასეთ წინადადებას ერთ-ერთ მომცრო და უფრო „მშვიდობიან" ქვეყანაში მისცემენ და არაფერი ცუდი არ იქნებოდა ამ ქვეყნის მუშების მხრიდან, რომ ისინი ამ წინადადებას სათანადოთ აწონდაწონავდნენ და შევაჭრების შემდეგ (ვაჭარს შეუვაჭრებლათ ხომ არ შეუძლია) მიიღებდენ.

შეიძლება ახლა ამ მდაბიურათ განმარტების შემდეგ მეცნიერმა ოტტო ბაუერმა და ფილოსოფოსმა (ამ სფეროშიაც ისევე გამოჩენილმა, როგორც პოლიტიკაში) ფრიდრიხ ადლერმა გაიგონ მაინც, თუ რაშია საქმე?

კიდევ ვერა? ისევ გაუგებარია?

ჩაუფიქრდით კარგათ, ძვირფასო ოტტო ბაუერო, ძვირფასო ფრიდრიხ ადლერო, იმას, ჰკავს ამ წუთს მსოფლიო კაპიტალიზმის და მის წინამძღოლების მდგომარეობა იუდენიჩის, კოლჩაკის და დენიკინის რუსეთში მდგომარეობას თუ არა?

არა, არ ჰგავს. რუსეთში კაპიტალისტებმა მათი მხრით საბედისწერო ბრძოლების შემდეგ სასტიკათ დამარცხდენ, ხოლო მთელ ქვეყანაზე მათ ძალა უფრო [illegible] ხელში უპყრიათ, ისინი [illegible] ბატონობენ.

[illegible], ჩემო ძვირფასო ოტტო ბაუერო და ფრიდრიხ ადლერო, ახლაც [illegible] გაიგეთ, თუ რაშია საქმე, [illegible] კიდევ დაუმატებ და კიდევ [illegible] გეტყვით.

წარმოიდგინეთ, რომ იმ დროს, როცა [illegible] მოადგა, კოლჩაკი [illegible], ხოლო დენიკინი მთელ [illegible], როცა ყველა ამ სამ გმირს [illegible] ჰქონდათ ვილსონის, ლოიდ ჯორჯის, მილიერანის და კომპანიის [illegible], რომლებითაც [illegible], რომ ეგზავნებოდა [illegible] ტყვია-წამალი, სალდათები. [illegible] ამ დროს იუდენიჩთან [illegible] და დენიკინთან მიდის [illegible] მუშების წარმომადგენელი და [illegible]: ჩვენ, მუშები უმრავლესობა [illegible], ჩვენ თქვენ თქვენი შემოსავლის $^{1}/_{4}$-ს მოგართმევთ და შემდეგ [illegible] „მოწესრიგებულათ" და მშვიდობიანათ [illegible] მოგართმევთ. გაძლევთ გარანტიას [illegible] წინადადება დაურღვევე[ლია].

[illegible] რომ მუშების ეს წარმომადგენელი [illegible] იყო ჩაცმული და ის ძმობით [illegible] გენერალმა ვთქვათ, [illegible] მიიღო, ასეთ მუშას, [illegible] ან საგიჟეთში გაგზავნიდა [illegible] გამოაგდებდა.

[illegible] თუ მუშების ეს წარმომადგენელი [illegible] სუფთა ტანისამოსში [illegible] და მასთან ბამამის [illegible] (ისე, როგორც [illegible] ძვირფასი ფრიდრიხ ადლერი [illegible] რომ ამიტომაც დენიკინი ამ [illegible], არ დარჩა და მან ეს წარმომადგენელი [illegible] ინგლისის და ინგლისის [illegible] თანდასწრებით მიიღო [illegible] ეს „მრჩეველი" დენიკინს [illegible].

[illegible] ბატონო ვენერალო, მუშების ეს წარმომადგენელი ხომ ისე [illegible], რომ ის ჩვენ მინისტრობ[illegible] [illegible] აი იმას მსგავსი [illegible] ჰენდერსონი ინგლისში, [illegible] საფრანგეთში, ხოლო [illegible] და ფრიდრიხ ადლერი ავ[illegible].

[illegible] 14-ს 1920 წ.

დვინსკი ფარავს და ამაგრებს ჩრდილოეთიდან იმ დიდ რკინის გზის მაგისტრალს, რომლის სამხრეთის ბოლო ზლობუნოვო-როვნო უკვე დაიკავა წითელმა ჯარებმა. ეს მაგისტრალია: დვინსკ-სვენციანი-ნოვო-ვილეიკა-ვილნოლიდა-ბარანოვიჩი-ლუნინეც-სარნი-როვნო-ზდოლბუნოვოს-რკინის გზის ხაზი. ამ რიგათ ზდოლბუნოვო-როვნოს (სამხრეთით) და დვინსკის (ჩრდილოეთით) დაკავებით—რკინის მუხრუჭში ვარდება მთელი ეს მნიშვნელოვანი ხაზი და მასთან ერთად პოლონეთის ჯარების ცენტრიც. ფლანგებიდან თავის მოვლა და მოწინაალმდეგის მ. ხრუჭში მომწყვდევა წითელი სარდლობის ნაცადი მანევრთაასე იყო დენიკინთან ომების დროს, როდესაც თეთრგვარდიელებმა ორიოლი აიღეს და ტულას ემუქრებოდენ. საბჭოთა ჯარები თავს უვლიან მოწინაალმდეგეს ჩერნიგოვ-კიევის (დენიკინის მარცხენა ფლანგს) ხაზით ერთ მხრივ და მალაშოვ-კამიშინ-ცარიცინის (მარჯვენა ფლანგი) ხაზით მეორე მხრივ.

ამ მაგისტრალის თავების (როვნო-დვინსკი) დაკავებას თან მოჰყვება მთელი პოლონელთა ფრონტის უკან სვლა. უკვე საკმაოდ შელახული სამხრეთით (სადაც მათ დაკარგეს თითქმის სამი არმია) ახლა დამარცხებული ჩრდილოეთით, პოლონეთის ჯარები, ცხადია, ვერ შეიძლებენ საბჭოთა ჯარების შეჩერებას დიდ ფრონტზე, მით უმეტეს, როდესაც უმთავრესი გზა თავებში მტრის მიერ დაკავებულია. ამიტომ პოლონეთის სარდლობა ეცდება ფრონტი რაც შეიძლება შეამოკლოს. ამიტომ კი მას მოუხდება თავისი ჯარები გააცილოს დასახელებულ მაგისტრალს და მის დასავლეთით ეძებოს გასამაგრებელი ხაზები. ეს უკან დახევა პოლონეთის ჯარებისა, ფაქტიურად უკვე დამარცხებულის,—დაიწყო.

მათ დატოვეს ვილეიკა, ბობრუისკი, იგუმენი და შეუჩერებლივ განაგრძობენ უკან სვლას. საბჭოთა არმია მათ მოსვენებას არ აძლევს და ფეხ-და-ფეხ მისდევს. ამ ორ დღეში უნდა მოველოდეთ მოლოდეჩნო—მინსკის აღებას. ამ რიგათ ფრონტის ჩრდილოეთ ნაწილზე გამართული გენერალური (სამ რაიონისთვის) ბრძოლა—პოლონელების სრული დამარცხებით დამთავრდა.

მათი მარჯვენა ფლანგი ისეთივე მდგომარეობაში ჩავარდა, როგორც მარცხენა.

მათ დაკარგეს ტყვეთ 4,000 კაცი, რამოდენიმე ათასი დახოცილ-დაჭრილი.

ზარბაზნები, ტანკები, ტყვიისფრქვევლები და სხვა. მრავლად ჩაუვარდათ ხელში წითელ ჯარებს.

პოლონეთის ფრონტის სხვა მიმართულებზეთ იგივე სურათია. თეთრგვარდიელთა ჯარები დიდი დანაკლისით უკან იხევენ. ზოგ ალაგას ისინი ცდილობენ კონტრ-შეტევაზე გადასვლას, მაგრამ სულ უშედეგოთ. მათ მოუხერხებიათ როვნოს დაბრუნება, მაგრამ განმეორებით შეტევით საბჭოთა ჯარებს ისინი გაურეკიათ ქალაქიდან. ამ ქალაქს სარნის მიმართულებით წითელი არმია მიახლოებია 20 ვერსტით.

ქ. ოსტროვიდან უკან დახეულ პოლონელთა ჯარს დიდი მარცხი მოსვლია. წითელი კავალერია მოსწევია მათ და სასტიკად დაუმარცხებია. პროსკუროვის მიმართულებით შეტევა გრძელდება. საბჭოთა ჯარებმა აიღეს ქ. პროსკუროვი და გალიციას რამდენიმე ათეულ ვერსით მიუახლოვდენ. ამგვარივე სურათია კამენეც-პოდოლსკის რაიონში.

მოკლედ მდგომარეობა პოლონეთის ფრონტზე ასეთია: ფლანგებზე—როგორც მარჯვენა ისე მარცხენა პოლონეთის ჯარები სასტიკად დამარცხდა; მათ ვერ შესძლეს გვერდებიდან შესასვლელი კარების დაცვა: ცენტრი მათი ბრძოლით უკან იხევს. მათი მთავარი სარდლობის მორიგი ამოცანაა: რაც შეიძლება ცოტა დანაკლისით თავი დააღწიონ იმ რკინის მუხრუჭს, რომელშიაც იმწყვდევა მათი ჯარები და ახალი, მოკლე თავ-დასაცავი ხაზი იშოვოს.

ვ. ბა—ძე.

ბიულეტენი პრესბიუროსი

რ. ს. ფ. ს. რ. წარმომადგენლობასთან საქართველოში.

საბჭოთა რუსეთში

ხიდის შეკეთება.

კიევი. 11 ივლისი. ბელაია ცერკოვთან პოლონელების მიერ აფეთქებული ხიდი უკვე შეკეთებულია. ცხოვრება კიევში კალაპოტში დგება. გაძლიერებულად აწარმოებს სათბობი მასალის და სურსათ-სანოვაგის დამზადება.

პური იგზავნება.

მოსკოვი. 12 ივლისი. მდ. ვოლგით იგზავნება 4 მილიონზე მეტი ფუთი პური, თითქმის 2 მილიონი ფუთი მარილი და ბევრი სხვა პროდუქტები და ხეტყის მასალები.

მე-III ინტერნ. მე-II კონგრესის გახსნა.

მოსკოვი. 12 ივლისი. მე-III ინტერნაციონალის მე-II კონგრესის გახსნა გადადებულ იქნა 17 ივლისისათვის. კონგრესზე ელიან 400-ზე მეტ დელეგატს.

მოძრავი სარემონტო სახელოსნოები.

სარატოვი. 11 ივლისი. მიწის განყოფილებამ მოაწყო მოძრავი სარემონტო სახელოსნოები სასოფლო-სამეურნეო იარაღების შესაკეთებლად.

3.200 ათასი ფუთი მარილი

მოსკოვი. 26 ივნ. ქ. პერმში დამზადებულია ვოლგო-პროდომის მიერ 3.200.000 ფუთი მარილი გასაგზავნად. იტვირთება 64 ბარჟა, თვითეულზე 70.000 ფუთი.

უკანასკნელი ცნობები

მოსკოვი ც. ა. კ. ბ. ბ. ბიულეტენი.

მოსკოვი 13 ივლისი. ოპერატიული რადიო-ცნობა 13 ივლისისა. ჩვენმა ნაწილებმა სადგური მოლოდეჩნო დაიკავეს. 11 ივლისს, დილით ჩვენ ქალაქი მინსკი ავიღეთ. სლუცკის მიმართულებით ჩვენმა ჯარებმა დაიკავეს რკინის გზის ხაზი სად. პუხოვიჩისა და ბობრუისკის შორის, ამასთანავე ხელთ ვიგდეთ რამდენიმე ეშელონი შეკეთებულ მატარებლებით. დუბნო-როვნოს რაიონში ჩვენმა ცხენოსანმა ჯარმა, რომელიც უკან დახეულ მტერს სდევნის, დაბა ოლიკა აიღო. ტარნოპოლის მიმართულებით ჩვენმა ნაწილებმა სადგური ჩორნი ოსტროვი დაიკავეს, ხელთ ვიგდეთ ჯავშნიანი მატარებელი ორი ზარბაზნით და ტყვიებით და ვაგონი ვინტოვკებითა და ტყვიის მფრქვეველებით.

ვინაიდან, როგორც წითელ ჯარში, ისე საერთოდ მცხოვრებლებში ვეტერინარების დიდი ნაკლებობაა, ამიტომ შრომის საბჭომ დაადგინა, ვეტერინარიუ ორ ინსტიტუტის ორ უკანასკნელ კურსზე მთელი ზაფხულის განმავლობაში განაგრძონ მეცადინეობა, რათა გამოუშვან ვეტერინარი ექიმები სასწრაფოთ არა უგვიანეს 1921 წლის პირველ იანვრისა და შემდეგ არა უგვიანეს პირველ აპრილისა. გამოცხადდეს მობილიზაცია ორ უკანასკნელ კურსის ვეტერინარ სტუდენტებისა და დაევალოს მათ შეუწყვეტლივად მუშაობა, დაწესდეს მათზე სასტიკი კონტროლი.

ლატვიის დელეგაციის თავმჯდომარემ წინადადება შეიტანა საზავო მოლაპარაკების მოსკოვიდან რიგაში გადატანის შესახებ. ამას ასაბუთებს მით, რომ ბევრი საკითხების შესახებ შესაძლებელი იქნება მთავრობასთან და დამფ. კრებასთან კავშირის დაჭერა. რუსეთის დელეგაციის თავმჯდომარე იოფე დასთანხმდა ამ წინადადებაზე იმ პირობით, თუ საზავო მოლაპარაკება მოსკოვში დასრულდება.

პარტიული ცხოვრება

მე-III რაიონულ საბჭოს სხდომა.

8 ივლისს შესდგა მე-III რაიონის წევრთა საერთო კრება, რომელზედაც დაესწრო 250 კაცი. დღიურ წეს-რიგში შემდეგი კითხვები იყო დასმული:

1) თბილისის კომიტეტის მოხსენება;
2) პარტიულ ორგანოს შესახებ სომხურ ენაზე;
3) მე-III ინტერნაციონალის კონგრესზე;
4) რაიონულ საბჭოს ხელახალი არჩევნები;

თბილისის კომიტეტის შესახებ მოხსენება გააკეთა ამხ. .... ჩვენი პარტიის ლეგალიზაცია, სთქვა მან, როგორც თქვენც იცით, შეკმაზულია რეპრესიებით დადევნით, რომლის წინააღმდეგ პროტესტს აცხადებენ ყველა ამხანაგები და არა ერთხელ მიმართეს ცენტრალურ კომიტეტს მიეღო ზომები პარტიის მდგომარეობის გამოსარკვევათ.

ლეგალიზაციის, ე. ი. საბჭოთა რუსეთის მიერ საქართველოს დამოუკიდებლობის აღიარების შემდეგ, ჩვენი პარტია ორგანიზაციულად ჩამოსცილდა რუსეთის კომუნისტურ პარტიას და საქართველოს კომუნისტურ პარტიათ გახდა. ამ ახალ ლეგალურ პარტიისათვის აუცილებელი საჭირო იყო ყველა ძველი წევრების ხელახალი რეგისტრაცია, რომ ნათელი წარმოდგენა გვქონებოდა პარტიულ ძალებზე. ხელახალი რეგისტრაციის დროს დიდძალი მუშები მოაწვენ პარტიას. მუშები იყვენ მენშევიკების და ესერების პარტიებიდან. მათ წინადადება მისცეს ნუ ჩაეწერებიან პარტიაში თუ სულით და გულით, მთელი თავისი არსებით მჭიდროთ არ იქნებიან პარტიასთან ან და თუ შეუგნებლათ შემოდიან პარტიაში. იმათმა ერთხმათ განაცხადეს, რომ აქამდის შეცდომაში იყვენ შესული და ვერ არჩევდენ თავიანთ ჭეშმარიტ დამცველებს.

თბილისის კომიტეტის მოქმედების შესახებ შეიძლება ითქვას, რომ ის ამ გარდამავალ ხანაში საკმარისად მოხერხებულად აწარმოებდა საქმეს. ყველა გაუგებრობა, რომელითაც წინად ადგილი ხშირად ქონდა, დღეს ძირიანად მოსპობილია თბილისის კომიტეტის გამჭრიახობით. მისი დადგენილებით ყველა იაჩეკებმა ენერგიული მუშაობა უნდა აწარმოონ. ამასთანავე მან მოაწყო მთელი რიგი ლექციებისა, სადაც ამხანაგებს შეუძლიან გაეცნონ კომუნისტურ პროგრამას და საბჭოთა წყობილებას პოლიტიკურ და კულტურულ სისტემას. ჩვენი პარტიის უმაღლეს ორგანოების ცენტრში გადაწყვეტილია ორგანოებში მუშათა შემადგენლობის გაფართოვება. თბილისის კომიტეტის წყალობით უკვე გაღებულა პარტიული შკოლა, სადაც მე-III რაიონმა უნდა გაგზავნოს 10 მუშა მოსამზადებლად; პარტიული კლუბი გახსნილ იქნება ახლო მომავალში. არსებობს პარტიული სასამართლო, რომელშიაც შედის თითო წარმომადგენელი რაიონებიდან და თბილისის კომიტეტის ერთი წევრი. არსებობს აგრეთვე წითელი ჯვარი დატყვევებულ და გაჭირვებულ ამხანაგების დასახმარებლად. ცენტრალურ კომიტეტთან არსებობს მჭიდრო კავშირი. უკანასკნელის წარმომადგენელი უნდა ესწრებოდეს თბილ. კომიტ. სხდომებს- ხოლო თბილ. კომიტ. წარმომადგენელი კი ცენტრალურ კომიტეტისას.

მოხსენების გარშემო ატყდა კამათი. ლაპარაკობდენ იმის შესახებ, რომ ამხანაგები ცენტრალურ კომიტეტიდან არ კითხულობენ ლექციებს და მასებთან არ აქვთ მჭიდრო კავშირი. იყო პროტესტები სომეხ მუშების მხრიდან, რომლებსაც არ ესმით რუსული და მოითხოვენ თბილისის კომიტეტისაგან, რომ წარმომადგენელმა მოხსენება გააკეთოს ცენტრალურ კომიტეტში ამის შესახებ, წინააღმდეგ შემთხვევაში სომეხ მუშების ფართო მუშები მოწყვეტილი რჩებიან პარტიულ ცხოვრებას, ვინაიდან ყველა სხდომებზე ლაპარაკია გაუგებარ ენაზე. ამასთანავე არც ორგანოა სომხურ ენაზე.

მე-III ინტერნაციონალის მე II კონგრესის შესახებ გამოტანილ იქნა საერთო კრების მიერ რეზოლიუცია—მისალმება, რომლითაც რევოლიუციონურ აღფრთოვანებით კომუნისტურ სალამს უძღვნიან მე-III ინტერნაციონალის მე-II კონგრესზე მსოფლიო ყველა კუთხიდან ჩამოსულ პროლეტარიატის საუკეთესო წარმოვადგენლებს.

და ბოლოს მოხდა რაიონულ საბჭოს ხელახალი არჩევნები.

წერილი ბათომიდან.

ქალაქ ბათომის კომუნისტურ ორგანიზაციის წევრებმა კრება მოახდინეს ამხ. საშა წულუკიძის გარდაცვალების დღიდან 15 წლის შესრულების გამო. დაფასებულ იქნა ამხ. საშას დაუვიწყარი ღვაწლი საქართველოს მუშებისადმი. აღნიშნულ იქნა, რომ მან რევოლიუციონური მოქმედების ყველა დარგებში გამოიჩინა საარაკო ნიჭი, ენერგია და საქმისადმი სიყვარული, რომ წითელი დროშა სიკვდილამდე მას ხელში ეჭირა და .ძირს იგი არ დაუშვია.

ამხ. მინდობილობით იულო ცინცაძე.

საპროტესტო წერილი.

გაზეთ „ერთობის“ 8 ივლისის ნომერში არის მოთავსებული „მუშის“ წერილი, რომელშიაც „მუშა“ სხვათა შორის მკითხველთა ყურადღებას აქცევს ქალაქთა კავშირის სტამბას და ამბობს:

„ასეთი კომუნისტი ქალაქთა კავშირის სტამბასაცა ჰყავს. ერთი წყნარი კომუნისტი უკვე ზის თავის ალაგას. არის კიდევ მეორე. იგი კომუნისტიც არის და თუ საჭირო იქნება პირადათ მისთვის, დენიკინელიც გახდება. ასოთ-ამწყობი ალიშევსკი, რომელიც ამ მხრივ მეტად „კარგათ“ მუშაობს“.

როგორც ეტყობა ავტორი იმ წერილისა „მუშა“ (?) მეტად ნასიამოვნებია ამხ. იაშვილის დაპატიმრებით და ახლა უთითებს ვისაც ჯერ არს მეორე ამხ. ალშევსკიზე, რომელსაც ის დენიკინელსაც ეძახის ჩვენ დარწმუნებული ვართ, ავტორმა იმ წერილისამ—კარგათ იცის ძველი წარსული ამხ. ალშევსკის. ისეთ ადამიანს, რომელსაც ძველად, როდესაც საჭირო იყო არალეგალური მუშაობა, მთელი თბილისის სტამბის მუშები ნდობას უცხადებდნენ და ირჩევდნენ თავის წარმომადგენლად—თავის ნების გამომხატველად სხვა-და-სხვა პოლიტიკურ და ეკონომიურ ორგანიზაციაში და ასევე ხდება დღესაც. ის მუშაობს ბევრ მუშათა ორგანიზაციებში, მაგალითად, საავათმყოფო კასაში, ბეჭვდითი საქმის მუშათა კავშირში, ქალაქთა კავშირის მუშათა კოოპერატივში და ბევრ სხვა დემოკრატიულ ორგანიზაციაში. აი ასეთ მუშას ვიღაც „მუშა“ უწოდებს „დენიკინელს“. როგორც სჩანს „მუშა“ მის მიერ გაცემულ მუშის ამომრჩევლებსაც „დენიკინელებს“ ეძახის.

განა შეიძლება ადამიანის ასე გათახსირება, როგორც ეს „მუშას“ მოსვლია?

ჩვენ ქალაქთა კავშირის სტამბის მუშები მეტად აგვაღელვა „მუშის“ პრავაკატორულმა წერილმა და უცხადებთ „მუშას“ პროტესტს და ჩვენს ზიზღს.

საპროტესტო წერილს ხელს აწერს 31 მუშა.

ვთხოვთ გაზ. „ერთობას“ და „ბორბას“ ეს წერილი გადაბეჭდონ.

მკითხველების წერილები.

პროლეტარული პრესა და მისი დანიშნულება.

რუსეთის საბჭოთა მთავრობის გამარჯვების წყალობით საქართველოში კომუნისტებს მიენიჭათ ლეგალური არსებობის უფლება.

ლეგალურად მომუშავე პარტიისთვის პირველ ყოვლისა საჭირო იყო ორგანო-გაზეთი, რომელიც 1) უარყოფდა და გააბათილებდა იმ უნამუსო ცილისწამებებს, ჭორებს, რომელნიც მრავლად მოგროვილიყვნენ ჩვენი პარტიის გარშემო, ჩვენი მტრების მიერ. 2) გააცნობდა მუშებს და გლეხებს თანამედროვე საკითხებს... 3) გაუთვალისწინებდა მათ მომავალს და 4) მისცემდა გარკვეულ და ნათელ სამოქმედო პროგრამას ამ მომავლის მისაღწევად.

ერთი სიტყვით, ეს გაზეთი—ორგანო დაიცავდა პროლეტარიატს და გლეხობას ყოველივე მისი სტატია, კორესპონდენცია თუ პოეტური ნაწარმოები ამ დანიშნულებას ემსახურებოდა.

გადაჭრით ვამბობ, რომ ამ დალოცვილ „დემოკრატიულ სახელმწიფოში“ კი არ არის ასეთი ორგანო, გარდა კომუნისტების მრავალტანჯულ „საქ. კომუნისტი“-სა. ის სულით და გულით ნამდვილი მუშურ-გლეხური გაზეთია. მაშ, იკითხეთ და ავრცელეთ ტანჯულთა ინტერესების გამომხატველი გაზეთი და ხელი შეუწყვეთ მას ყოველ-მხრივ, რომ უფრო გააშუქოს და ნათლად დაგვანახვოს მან ჩვენი მტერ-მოყვარე.

ლადო შემოქმედელი.

მისალმებანი

აღფრთოვანებით ვეგებებით ჩვენ ქ. ბათუმის პროლეტარიატის და მშრომელი ხალხის წარმომადგენელნი საქართველოს კომუნისტური პარტიის ორგანოს „საქ. კომუნისტს“. ვიფიცებით დგრათ და შეურყევლათ ... ის დროშა, რომელიც ხელში გაქვთ ... ჩვენც, საქართველოს კომუნისტურ პარტიის ... მშრომელი ხალხის დროშის ქვეშ, ... ლით და დავიცავთ ჩვენს ინტერნაციონალურ წითელ დროშას.

გაუმარჯოს „საქ. კომუნისტს!“.
გაუმარჯოს მე-3-მე ინტერნაციონა...
გაუმარჯოს კომუნიზმს!

ამხ. მინდობ. იულო ცინცაძე.

გაზეთ «საქ. კომუნისტის»

ფ ო ნ დ ი.

მივიღეთ ამხ. ცინცაძისაგან ბათუმ... ამხანაგებში შეკრებილი 3.800 მანეთი.

დრ. რედაქტორი:
მ. ორახელაშვილი.

თბილისის კომუნისტური ორგანიზაციის პირველი რაიონის ბიურო მოთავსებულია ჩერქეზოვის ქუჩაზე 135. ... დაც პლეხანოვის სამკითხველოა.

ბიურო ღიაა საღამობით 5—7 ... საათამდე.

თბილისის კომუნისტური ორგანიზაციის მეოთხე რაიონის ბიურო დროებით მოთავსებულია რუსთაველის ს... გომში, სადაც სწარმოებს ახალი წევრების ჩაწერა და ძველი წევრების რეგისტრაცია. ბიურო ღიაა დილის 10 სა... თიდან ნაშუადღევის 1 საათამდე და ს... ღამის 4 საათიდან 7 საათამდე.

ამხანაგების საყურადღებოთ!

მეორე რაიონის ს. კ. პ. ბიურო დროებით გადავიდა ტატიანის ქუჩ... დან რუსთველის სადგომში. მიღება ყ... ველ დღე დილის 10 საათ.—12 ს... თამდე და საღამოს 5—7 საათამდე.

მესამე რაიონის ს. კ. პ. ბიურო დროებით მოთავსებულია რუსთველ... სადგომში, სადაც სწარმოებს ახალ... და ძველი წევრების რეგისტრაცი... ბიურო ღიაა დილის 10 ნახ. საათიდ... ნაშუადღევის 1 ნახ. საათამდინ და საღ... 5 ნახ საათ. 7. ნახ: საათ.

ბიურო ს. კ. პ. ლანჩხუთის რაიონუ... ლი კომიტეტისა მოთავსებულია კალ... სტე ებრალიძის შენობაში (მუშათა უბ... ნში), აქვე მოთავსებულია დროები... გურიის კომიტეტი საქართველოს ახალ... გაზრდათა კომუნისტური პარტიისა.

რაიონ. კომიტეტის პრეზიდიუმი.

ორგანიზაციების საყურადღებოთ!

საქ. კომ. პარტიის ცენტრ. კომიტეტის საწყობში არის შემდეგი გამოცემები. ორგანიზაციებს შეუძლიათ მოიკითხონ კომიტეტის სადგომში—ტფილისი, პასკევიჩის ქ. № 3.

1) საგუბერნიო თათბირი ქ. ტფილისში და დადგენილება მიწის შესახებ.
2. კომუნისტური პარტიის მანიფესტი.
3. საბჭოთა რესპუბლიკა.
4. კომუნისტური ინტერნაციონალის პლატფორმა.
5. ვლ. როზანოვი—იმპერიალიზმი.
6. კავკასიის მშრომელ მასსას.
7. მიწის სოციალიზაციის ძირითადი კანონი.
8. ლენინის მოხსენება და სიტყვა მე... საბჭოთა ყრილობაზე.
9. ნ. ლენინი—სახელმწიფო და რ... ვოლიუცია.
10. კობა (სტალინ) ჯუღაშვილი—დი... ლექტიური მატერიალიზმი.
11. კ. მარქსი და ფ. ენგელსი—კომუ... ნისტური მანიფესტი.
12. ნ. ბუხარინი —პროგრამა კომუნ... სტებისა (ბოლშევიკების).
13. პარტიული წესდება.

სტამბა კომუნისტის მომარაგებისა. რუსთაველის პროსპ. № 12.